

Raadsbrief ter informatie

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Aan de raad van de gemeente Almelo

Doorkiesnummer
541513

Behandeld door
A. Dohmen

Datum
1 oktober 2019

Onderwerp
Bevrijdingsmonument Stadhuisplein

Geachte raadsleden,

In de raadsvergadering van 25 september 2018 is gesproken over verplaatsing van het bevrijdingsmonument van het Stadhuisplein naar een prominente, centrale plek op het Marktpllein/Waagplein, nabij de plek waar het monument oorspronkelijk stond. Het college van B&W heeft deze locatie, samen met enkele andere locaties, onderzocht.

Historie van het monument

Na de oorlog ontstond vanuit de plaatselijke Rotary het idee een gedenkteken te realiseren ter herinnering aan de bevrijding van Almelo. In eerste instantie werd gedacht aan een gedenkplaat, te plaatsen in de buitengevel van het Waaggebouw. Dit gebouw lag centraal in de gemeente, was gemeentelijk eigendom en droeg de sporen van de bevrijding. De kosten werden ingeschat op f1500,00 te dekken uit kleine giften van het volk.

Later kwam de gedachte dat om het object heen gelopen moest kunnen worden. Een eenvoudig gedenkteken met een bronzen plaat op het grasveld in de Tijhofslaan ("het grasveld voor de boerderij in de Tijhofslaan") kwam in beeld. Aangezien er een Canadees regiment bij de onthulling zou komen, moest echter de omgeving zijn verhard. Voor het ontwerp van een monument werd uiteindelijk een prijsvraag uitgeschreven. Een jury onder voorzitterschap van toenmalig burgemeester Van Ravesloot koos voor "Ontwerp 404510". "Dit ontwerp is ruim voldoende hoog om boven het marktgewoel uit te steken. De algemene vormgeving doet zeer prettig aan, behoudens de gestyleerde vlam, welke nog niet tot voldoende rijpheid in vorm is gekomen. Het monument zal het door zijn rankheid goed "doen" op het Marktpllein. De plaatsing en de vorm van de letters is fraai." "De plaats van het monument is gekozen op het Marktpllein, het hart van de stad en in het kader van het ontwerp tot wijziging van de stadskern gedacht." De exacte plek wordt "Ongeveer halverwege tussen het Kantongerecht en de Twentsche Bank, zodanig dat het monument uit alle richtingen terstond en goed zichtbaar is." Hier is het monument in 1951 onthuld.

Het monument is in de loop der jaren meerdere keren verplaatst. Het monument is in 1951 onthuld op het Marktpllein, later verplaatst naar de Koornmarkt en kreeg omstreeks 1990 zijn huidige plek op het Stadhuisplein.

Mogelijke locaties

Wij hebben onderzocht wat de mogelijke locaties voor het bevrijdingsmonument zijn. Hierbij is gekeken naar locaties in of nabij de binnenstad, waar het monument een waardige plek kan krijgen, waar dit ruimtelijk inpasbaar is en waar de mogelijkheid is voor een herdenking.

Locatie	Voordelen	Nadelen
Marktpllein/Waagplein	Oorspronkelijke locatie Centraal	Ruimtelijke inpassing Marktfunctie Niet waardig Kosten inrichting
Oude stadhuis	Niet verplaatsen	Geplande bouwwerkzaamheden

	Herinrichten plein Bestaande gasleiding	
Busstation Haven Zuid	Kansrijk bij herinrichting	Invulling locatie nog niet bekend
(Nieuwe) Stadhuis	Ruimte aanwezig	Ruimtelijke inpassing
Koornmarkt	Centraal	Past niet in de huidige inrichting
Kerkplein (Grote Kerk)	Waardig	Te klein
De Hoven		Aanwezigheid joods monument
Hagenpark		Aanwezigheid indiëmonument Plannen st. Natuurhus

Toelichting:

Als eerste is gekeken naar een plek op het *Marktplein/Waagplein*, ongeveer de oorspronkelijke locatie van het monument en de locatie waarover in de voorgenomen motie is gesproken. Dit wordt echter niet als een goede plek gezien, vanwege:

- de ruimtelijke context: vanuit het concept van “de verbindende pleinen” wordt de ruimtelijke relatie tussen de diverse pleinen in de binnenstad verstevigd. Er is nadrukkelijk gekozen voor openheid tussen het Marktplaats en het Waagplein. Een monument of ander bouwwerk doet afbreuk aan deze openheid tussen de pleinen. Het voormalige McDonaldspand is bewust geamoveerd vanwege die reden, met als doel de leesbaarheid en leefbaarheid in de stad te vergroten.
- het ontwerp: in de basis is het ontwerp van het Waagplein een verhoogd plein met 10 bomen en een waterelement. Onder de bomen is ruimte voor evenementen en terrassen (VIP-tent voor de wielerronde, boeken- en rommelmarkt, weekmarkt). De markt is een bepalende randvoorwaarde geweest voor de maatvoering van het plein. De ruimte tussen de bomen is, zoals ook afgesproken met de markt, passend voor een marktkraam. Om deze plekken te bereiken is een bevoorradingsroute midden over het verhoogde plein ingepast. Een monument op de beoogde locatie blokkeert de logistiek en de openheid van het plein.
- de waardigheid van de locatie: het Waagplein wordt intensief gebruikt door winkel- en uitgaanspubliek, er vinden evenementen (o.a. kermis, wielerronde) en weekmarkten plaats, met daarbij risico's voor misbruik van het monument (gebruik als zitplaats, klimmen, vandalisme).

Ook is gekeken naar de huidige locatie van het monument: het plein voor het voormalige stadhuis. Het monument staat daar nu ook, maar enigszins uit het zicht, mede door de bomen en de verhoogde plantenbakken op het plein. Het plein wordt gezien als een passende locatie, dan echter wel met een andere aankleding rondom het monument. Voordeel van deze locatie is dat de bestaande gasleiding kan worden gebruikt.

Een andere mogelijkheid is nog het eventueel te herinrichten centrumbusstation aan de Wierdensestraat. Er wordt momenteel een locatie-onderzoek uitgevoerd voor het centrumbusstation. Hierin komen verschillende varianten voor een busstation aan de orde, waaronder verkleining van het busstation en verplaatsing. Nadat wij hierin een keuze hebben gemaakt, kan wordt bepaald hoe de vrijkomende ruimte aan de Wierdensestraat kan worden ingevuld. Het bevrijdingsmonument kan onderdeel van deze invulling zijn.

Andere locaties die de revue zijn gepasseerd, zijn o.a. de Koornmarkt, het Kerkplein, De Hoven en het Hagenpark. Deze locaties worden niet haalbaar geacht omdat de plek niet waardig is of en strijdig is met andere functies (bijvoorbeeld andere monumenten).

Samenvatting

Uit bovenstaande volgt dat handhaving van het monument op het Stadhuisplein op dit moment het meest voor de hand ligt. De locatie Waagplein/Marktplaats kent ruimtelijke en functionele belemmeringen. Het huidige centrumbusstation aan de Wierdensestraat is ook een goede locatie, maar de invulling van deze plek is nog niet bekend.

Wij vinden het daarom logisch het bevrijdingsmonument vooralsnog te handhaven op het Stadhuisplein en het te betrekken bij de invulling van de huidige locatie van het Centrubusstation, wanneer dit aan de orde is.

Wij bespreken dit graag met u in een politiek beraad. Daarbij horen wij graag van u wat u bovenstaande vindt.

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders van Almelo,
de secretaris, de burgemeester,

F.W. van Ardenne

A.J. Gerritsen